

Les exposicions com a recurs cultural i educatiu a les biblioteques

Paraules clau: Biblioteques; Exposicions; Josep Daràs; Llibres; Mercè Campos; Pop-ups

La societat actual, amb tots els seus constants i imparables progressos tecnològics, ens ve indicant que als nostres centres les tasques de préstec i devolució, tòpics típics de les biblioteques, acabaran exigint-nos, d'ací a no res, poques hores de dedicació. Els nous canals de lectura i d'informació deixaran d'estar tan lligats a la biblioteca com fins ara, alliberant recursos que tindran que evolucionar cap a altres formes d'entendre la biblioteca, que deurà esdevenir espai de socialització, lloc de dinamització cultural, centre vertebrador de la nostra comunitat i servei complementari a l'educació i la formació.

D'entre tot el potencial d'actuació que açò abraça, l'opció que no podem deixar de banda és la creació de continguts i entre ells les exposicions esdevenen una eina perfecta per ser un format atractiu i dinàmic. Exposicions poden fer-se quasi de qualsevol tema sobre el que es vulga cridar l'atenció de la gent, donar-li informació, entretenir-la i educar-la.

En la tasca de creació de continguts culturals les biblioteques tenim diversos **punts al nostre favor:**

- Coneixem les necessitats d'informació i els interessos de la gent, perquè ens els transmeten dia a dia en els nostres llocs de treball.
- Tenim accés i coneixements per trobar i estructurar informació de qualitat i adaptada a cada col·lectiu.
- Formem part d'una xarxa que ens permet accedir a recursos informatius inaccessibles de manera individual.

Una sola biblioteca no és fàcil que assumisca un programa formatiu, cultural i lúdic d'aquest calat, però un treball conjunt de les biblioteques amb Conselleria i el Col·legi de Bibliotecaris podria fer realitat el que la Biblioteca d'Onda no ha fet més que encetar modestament.

Quin problema tenim les biblioteques per explotar aquest recurs? El finançament. Dissenyar una exposició costa diners -no té per què tenir un cost desmesurat però sempre comporta despeses- encara que el profit que se li pot

traure és immensament major a qualsevol despesa efectuada. De fet, si comptem la quantitat de gent que pot arribar a veure una exposició bé podem dir que és més barat que comprar un llibre.

I una exposició, una vegada feta, si gira al voltant d'un tema d'interès general i no en aspectes locals, pot portar-se per molts llocs i durant molt de temps, convertint-se en un recurs disponible per ser emprat per gran quantitat de biblioteques i de centres educatius.

Emergent! Una exposició de llibres plens de pop-ups

El Nadal de l'any 2006 la [Biblioteca d'Onda](#) es va trobar en la necessitat d'organitzar una exposició.

Com que som bibliotecaris vam pensar en omplir l'espai de llibres, i com que no hem perdut eixa part de la nostra infantesa que ens fa gaudir amb un element tan senzill, al temps que tan espectacular, com és un tros de paper pintat i doblat, amagat dins d'una pàgina, que en obrir-se es desplega davant dels ulls com per art de màgia, vam pensar en els llibres amb pop-ups.

Esperàvem que tots els canvis que s'han donat en la societat no hagueren afectat també en la gent aquesta admiració, i nos ens vam enganyar: l'èxit va ser total.

7 anys després de la primera exposició, la vam tornar a fer servir per acompanyar una altra activitat amb un resultat altra volta espectacular. Esta vegada van passar per ella els col·legis i vam rebre l'enhorabona dels docents.

Eixos resultats ens van portar a plantejar-nos altres objectius. Ja havíem trencat la barrera: havíem deixat de ser una biblioteca tradicional, centrada en el préstec, la devolució, l'adquisició de novetats i la producció de butlletins i guies de novetats. Ara el camí es mostrava apassionant, necessari i fructífer. Vam confiar en el projecte i, sobre tot, teníem clar que l'esforç, les hores i els diners invertits havien de ser aprofitats per molta més gent.

Ens vam documentar sobre el món dels llibres pop-up i vam rastrejar altra volta el mercat, completant la col·lecció amb uns quants volums més, d'entre els que pogueren resultar més atractius i impactants. Després d'això, vam crear una exposició estructurada per edats i per tècniques, que si bé no pretén ser exhaustiva i probablement podria haver-se ideat i materialitzat de maneres diferents,

sí que té una mínima estructura d'exposició, casolana i adaptable a qualsevol espai, cosa important atès que cada biblioteca on podia estar exposada anava a disposar d'unes característiques pròpies, sovint poc adaptables a una exposició tradicional.

Així va nèixer ***Emergent! Una col·lecció de llibres plens de pop-ups***, com a exposició que anàvem a oferir a la resta de biblioteques de la Comunitat.

L'exposició consta de:

- 58 llibres
- 1 diorama
- 16 cartells explicatius
- 1 display
- Programes de mà opcional.

Vam ficar unes mínimes bases de funcionament:

- Préstec gratuït, encarregant-se únicament la biblioteca peticionària del transport d'anada i tornada.
- Préstec entre una i quatre setmanes a cada biblioteca.
- Compromís de la biblioteca receptora, en cas de deteriorament d'algun llibre, de comprar-ne un altre igual o de semblants característiques a fi de preservar la col·lecció.

Això fet, la vam publicitar via mail per totes les biblioteques de la Comunitat, començant en seguida a rebre peticions d'informació i sol·licituds de reserva. Així va ser com l'exposició va començar a funcionar el setembre del 2016. Ja ha passat per Vilafamés, Paiporta, Xirivella, Almenara, La Pobla de Farnals, Xiva, Rafelbunyol, Albàtera, Nules, Altea, El Ràfol d'Almúnia i Gata de Gorgos i, de moment, tenim peticions per a tota la present temporada i inclús per a la propera.

Les biblioteques estan usant l'exposició per a les visites escolars a la biblioteca, per complementar jornades culturals, fires del llibre, etc. i el que és més important, quan es tracta de poblacions menudes ens trobem amb que hem ofert a les biblioteques un recurs al que normalment no poden accedir per les seues limitacions pressupostàries i de personal, al temps que hem aconseguit que hi haja infants que hagen vist per primera vegada una exposició.

N'estem molt satisfets.

Autora: Mercè Campos Edo. Tot i tenir formació acadèmica en Psicologia, Mercè Campos ha treballat sempre en l'àmbit cultural i molt especialment en temes relacionats amb el llibre i la lectura: 24 anys en la biblioteca municipal d'Onda i 11 com a tècnic de Cultura i coordinadora de la Casa de la Cultura. Ha participat en la publicació de més de 40 llibres, unes vegades com a traductora i altres com a correctora de textos, maquetadora, coordinadora d'edició i inclús com a editora.

E-mail: mcampos@onda.es

Autor: Josep Ll. Daràs Daràs. Llicenciat en Humanitats per la Jaume I de Castelló i estudiant del Grau d'Informació i Documentació de la UOC. Ha treballat a la Biblioteca de La Vilavella i, des de l'any 2006 desenvolupa la seua feina a la Biblioteca d'Onda com a tècnic.

E-mail: jldaras@onda.es

